

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

10 Mart 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** **Yasal Uyarı:***** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, ka r yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

FRANSA'NIN NÜKLEER CAYDIRICILIĞINI" AVRUPA'YI KORUMAK İÇİN KULLANMA ÖNERİSİ**"Rusya'nın Ukrayna ile yetineceğine kim inanabilir?"¹ (Emmanuel Macron, Fransa Cumhurbaşkanı)**

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, ABD ile Rusya'nın Ukrayna'da barış konusunda temaslarını artırdığı ve Avrupa ülkelerinin masa dışı kalmaktan korktuğu bir dönemde savunma ve güvenlik konusunda özerklik vurgusu yaparak, "Avrupa'nın geleceği, Washington'da ya da Moskova'da değil, Avrupa'da belirlenmelidir." dedi. Macron, 40 milyar avrodan fazla harcamayla 2030'a kadar ordusunu 3 bin tank ve 300 savaş uçağı ile daha da büyütmeyi planlayan Rusya'nın siber saldırılara devam ettiğini ve Avrupa'da "sosyal medyada yalan bilgiler yayarak kamuoyunu etkilemeye çalıştığını" da Mart Ayı ulusa sesleniş konuşmasında sözlerine ekledi.

Fransa Avrupalı ortaklarıyla "sağlam, kalıcı ve denetlenebilir bir barış planı" hazırlıyor ve Ukrayna'da barışın sağlanmasından bağımsız olarak Avrupa'nın savunma ve caydırıcılık kapasitesinin artırılması gerektiği fikrine çok daha fazla yaklaşmış durumda. Avrupa'da tank ve savaş uçağı gibi savunma ekipmanlarının alımı konusunda "ortak finansman" sağlanmasının kararlaştırılması yönünde ciddi adımlar atılıyor. Ve Fransa (en azından Macron) Avrupa'nın güvenliğinde "özel bir statüsü olduğunu"na, Avrupa'nın "en etkili ordusuna" ve Avrupa'nın güvenliği için kullanmak üzere yeterli nükleer caydırıcılık kapasitesine sahip bulunduğuna inanıyor. Aynı zamanda Fransa'da 10 yıl içinde orduya ayrılan bütçenin iki katına çıkarılması yönünde siyasi ve ekonomik çaba var. Diğer taraftan geleceğin Alman Şansölyesi Merz, Avrupa'nın güvenliği konusunda ABD'ye olan bağımlılığın azaltılması gerektiğini belirterek, Avrupa'nın kendi savunma yeteneklerini geliştirmesinin önemini vurgulayarak, Emmanuel Macron'un Avrupa'nın Fransa'nın nükleer caydırıcılığıyla korunmasına yönelik önerisini desteklediğini ifade etti.

Moskova'dan gelen Lavrov açıklamasında "Macron'un nükleer silahla ilgili planların, Rusya'ya tehdit" olduğunu belirterek Fransız lidere Napolyon'un hezimetle sonuçlanan Rusya seferini hatırlatmaya başladı. Siyasi tarihi bir kez daha uluslararası ilişkilerin gündemine oturmuş oldu.

Bu tartışmalar arasında Nükleer uzmanı Benoît Grémare, The Conversation'da şöyle diyor²:

"Macron'a göre Fransa, ABD'nin yerini almak üzere Doğu Avrupa ülkelerinde nükleer silah konuşlandırabilir. Fransa'nın sağlayacağı nükleer güvenlik şemsiyesi, nükleer silah taşıyan savaş uçakları konuşlandırmak suretiyle Avrupa'ya stratejik özerklik kazandırabilir. Bu da Avrupa'da siyasi dayanışmanın sembolü olur ve Moskova'nın hesaplarını zora sokar. Bu uçakların Doğu Avrupa'daki varlığının görünür olması, Rusya'yı buradaki ülkelere konvansiyonel yöntemlerle saldırmaktan caydırabilir. Çünkü böyle bir saldırı, Fransa'nın Avrupa adına nükleer yanıt vermesine yol açabilir."

İsveç gazetelerinden Aftonbladet bu tartışmaların fazla erken başladığı görüşünde³:

"ABD NATO'dan çıkmadı. ABD askerleri Avrupa'dan çekilmedi. Bunun olup olmayacağı da belli değil. ... Yumuşak gücümüz gelecekte de en önemli sermayemiz olmayı sürdürecektir - bunu koruyalım. Elbette yumuşak gücün de sınırları var. İşte bu yüzden kıtamızın silahlanmayı artırması çok önemli bir gelişme. ABD, NATO üyesi olduğu ve taahhütlerine bağlı kaldığı sürece, silahlanma süreci konvansiyonel kuvvetlerle sınırlı olmalı. ABD'nin NATO'dan çıkması ya da 5. Madde konusundaki kararsızlığını devam ettirmesi halinde durum değişir elbet. Ama -henüz- o noktada değiliz."

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ise; Napolyon'un Moskova seferi bozgununun nasıl bittiğini unutarak Napolyon'un zamanlarına geri dönmek isteyen insanlar var." ifadesini kullandı. Macron ise Putin'e, "Tarihi yanlış yorumladığını düşünüyorum ve bu beni şaşırtıyor. Napolyon fetihler gerçekleştirdi ancak bugün Avrupa'da gördüğüm tek emperyalist güç Rusya'dır." yanıtı verdi. Lavrov, "Macron, Fransa'da zedelenen itibarını korumak için düşüncesizce eylemlerde bulunabilir." dedi.

¹ <https://www.indyturk.com/node/754824/>

² <https://theconversation.com/la-dissuasion-nucleaire-francaise-est-elle-credible-face-a-la-russie-251243>

³ <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/Gy2EBQ/elon-musk-ar-ett-storre-problem-an-atomvapen>

Değerlendirme

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un Avrupa'nın nükleer caydırıcılığına öncülük etme önerisi, kıtanın güvenlik politikalarında önemli bir değişime işaret ediyor. Fransa, Avrupa'nın en büyük askeri gücü olarak nükleer kapasitesini stratejik bir caydırıcılık unsuru olarak öne çıkarırken, Almanya'nın bu girişime verdiği destek, Avrupa'nın savunma konusunda daha bağımsız hareket etme eğilimini güçlendiriyor. Ancak bu öneri, NATO'nun mevcut yapısını ve ABD'nin kıtadaki güvenlik garantilerini sorgulayan yeni bir tartışmayı da beraberinde getiriyor.

Rusya'nın doğrudan tehdit olarak algıladığı bu plan, bölgedeki gerilimi artırma potansiyeline sahip. Moskova'nın Macron'un açıklamalarına verdiği sert tepki, bu tür bir stratejik değişimin yalnızca Avrupa içinde değil, küresel düzeyde de yankılar uyandıracığını gösteriyor. Fransa'nın nükleer caydırıcılığı artırma girişimi, Avrupa'nın daha güçlü bir savunma mekanizması oluşturmasını sağlarken, aynı zamanda Rusya ile ilişkileri daha da gerginleştirme riski taşıyor.

Bu noktada Avrupa'nın temel ikilemi, savunma konusunda kendi ayakları üzerinde durabilecek bir yapı inşa ederken, ABD ve NATO ile olan ilişkilerini nasıl dengeleyeceğidir. Şu an için ABD'nin NATO'dan çekilmesi söz konusu olmasa da Trump döneminde olduğu gibi Avrupa'nın güvenliğini yalnızca Washington'a bağımlı bırakmanın riskleri üzerine yapılan tartışmalar artıyor. Avrupa'nın ortak bir güvenlik politikası geliştirmesi ve savunma yatırımlarını artırması kaçınılmaz görünüyor. Ancak bu sürecin, NATO ile çatışma yaratmadan ve Rusya ile daha büyük bir kriz doğurmadan yürütülmesi kritik bir denge gerektiriyor.

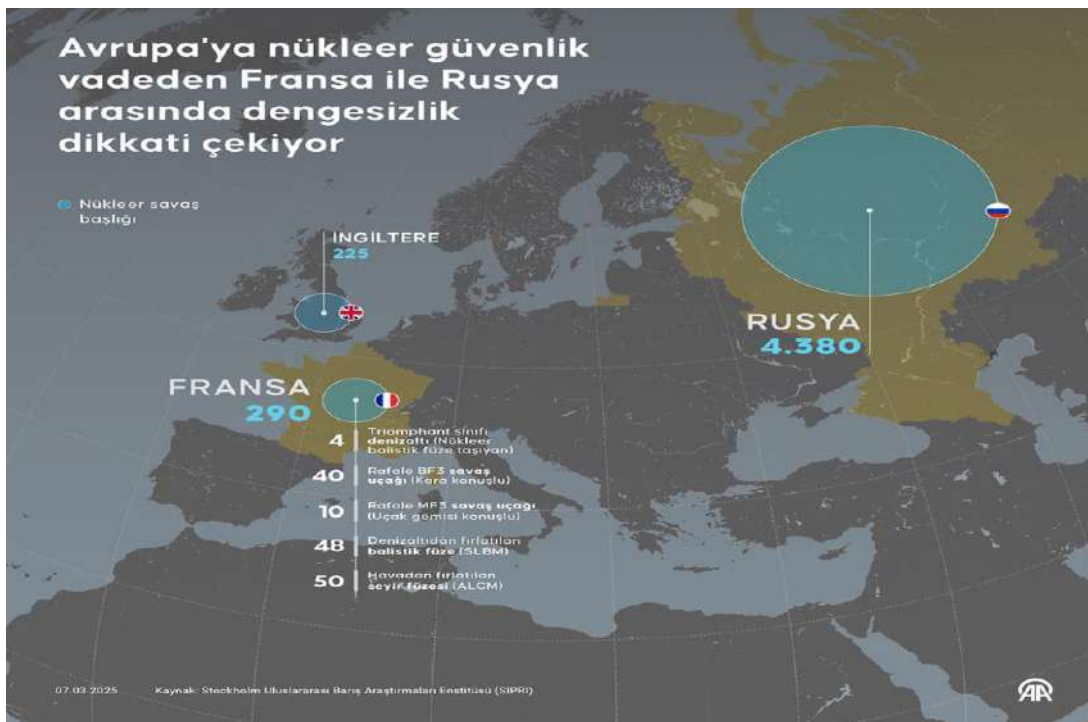
Sonuç olarak, Fransa'nın nükleer caydırıcılık rolünü artırma önerisi, Avrupa'nın askeri ve siyasi geleceği açısından dönüm noktası olabilecek bir gelişme. Ancak bu stratejinin başarılı olabilmesi için Avrupa ülkeleri arasında geniş bir mutabakat sağlanması ve NATO ile koordineli bir güvenlik politikası izlenmesi gerekiyor. Avrupa'nın güvenliği, yalnızca askeri kapasitenin artırılmasıyla değil, diplomatik ve stratejik ittifakların da doğru yönetilmesiyle sürdürülebilir hale gelecektir.

Sonuç

Fransa'nın Avrupa güvenliği için nükleer caydırıcılık önerisi, küresel güvenlik dinamiklerinde yeni bir tartışma başlatırken, nükleer savaş riskine dair mikro endişeleri artırsa da mevcut küresel dengeler ve tarihi örnekler Avrupa-Rusya gerilimi ile kıyaslandığında nükleer savaş olasılığı düşük. Ancak Trump 2.0 döneminde artan jeopolitik gerilimler ve stratejik yanlış hesaplamalar/keskin dönüşler bu riski göz ardı etmeyi imkânsız hale getiriyor.

Çünkü tarih boyunca nükleer silahlar, sahip olan devletler arasında doğrudan bir savaşın çıkmasını engelleyen bir caydırıcı unsur olarak görülmüştür. Soğuk Savaş döneminde ABD ve Sovyetler Birliği, birbirlerine karşı tam ölçekli bir savaş başlatmaktan kaçınmış, ancak vekâlet savaşları ve krizler (Küba Füze Krizi gibi) nükleer savaşın eşiğine geldiğini göstermiştir. Ancak Avrupa özelinde nükleer güç dengesinin Rusya lehine bu kadar bozulduğu bir dönemde en azından teorik olarak nükleer savaş çıkma ihtimali düşük ancak imkânsız değil.

Avrupa ve Rusya arasında doğrudan diyalog mekanizmalarının geliştirilmesi ve ABD ve Rusya'nın nükleer silahların kontrolüne dair yeni anlaşmalar yapılması, küresel nükleer güvenliği artırabilir.

Fransa'nın nükleer kapasitesi⁴

Fransa, 1960'ta gerçekleştirdiği ilk nükleer denemesinden bu yana nükleer aktörler arasında sayılıyor. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'ne (SIPRI) göre Fransa'nın envanterinde yaklaşık 290 nükleer savaş başlığı bulunuyor. Washington merkezli Nükleer Tehdit Girişimi (NTI) adlı kuruluşa göre, bu başlıklar, dört Triomphant sınıfı nükleer tahrikli balistik füze denizaltısı (SSBN) ve hava kuvvetlerine ait 40 Rafale BF3 kara konuşlu savaş uçağı ile 10 Rafale MF3 uçak gemisi konuşlu savaş uçağı tarafından taşınabiliyor. Fransa, 1996'da nükleer kapasiteli kara tabanlı balistik füzelerini envanterden çıkarmasına rağmen caydırıcılığını, 48 denizaltıdan fırlatılan balistik füze (SLBM) ve 50 havadan fırlatılan seyir füzeleri (ALCM) ile sürdürüyor. NTI'ya göre, Fransa, "katı yeterlilik" politikası doğrultusunda nükleer cephaneliğini savunma stratejileri çerçevesinde en düşük seviyede tuttuğu mesajını veriyor. Bununla birlikte Paris yönetimi, nükleer envanterini modernize etmek için çeşitli çalışmalar yürütürken, üçüncü nesil nükleer kapasiteli denizaltı balistik füzelerinin (SLBM) tasarımına başlaması da bu sürecin bir parçası.

ABD ve Rusya üstünlüğü

SIPRI tarafından yayımlanan rapora göre, dünyadaki toplam nükleer silahların yaklaşık yüzde 90'ı ABD ve Rusya'nın envanterinde bulunuyor. Ocak 2024 itibarıyla ABD'nin 3 bin 708, Rusya'nın ise 4 bin 380 nükleer savaş başlığına sahip olduğu belirtiliyor. Her iki ülke de askeri stoklarını büyük ölçüde korurken, Rusya'nın operasyonel kuvvetlerinde önceki yıla göre yaklaşık 36 nükleer başlık daha konuşlandığı tahmin ediliyor. Raporda, Şubat 2022'de başlayan Ukrayna-Rusya savaşının ardından, ABD ve Rusya'nın nükleer güçleriyle ilgili şeffaflık seviyesinin azaldığı vurgulanıyor. Ayrıca, 2023 yılı boyunca Rusya'nın Belarus topraklarına nükleer silah konuşlandığına dair iddiaların gündeme geldiği ancak bu iddiaları doğrulayan kesin kanıtların bulunmadığı ifade ediliyor. ABD ve Rusya'nın askeri envanterlerinin dışında, 1200'den fazla kullanımdan çıkarılmış nükleer başlığı daha olduğu ve bunların kademeli olarak imha edildiği tahmin ediliyor.

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

⁴ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/avrupaya-nukleer-guvenlik-vadeden-fransa-ile-rusya-arasinda-dengesizlik-dikkati-cekiliyor/3502782>